Datum:

Revoluční rok 1848

Ohniskem je opět Francie, rozšiřuje se do celé Evropy mimo Velké Británie a Ruska.

Cíl revoluce je uznat: rovnost lidí
občanské svobody
práva jednotlivých národů
u Itálie a Německa šlo o proces sjednocení

Předpoklady revoluce: roste nezaměstnanost a inflace
pokles hospodářské produkce
neúroda let 1846/47

Francie

- únor 1848 povstání proti králi Ludvíku Filipovi (uprchl ze země)
- vyhlášena DRUHÁ REPUBLIKA

jako prezident v prosinci zvolen **Ludvík Napoleon** (synovec Napoleona Bonaparte)
nechal si parlamentem odhlasovat velké pravomoci, vládl prakticky sám

- od r. 1852 jako císař Napoleon III.
- byly vyhlášeny demokratické svobody
- nezaměstnanost řešena národními dílnami

Revoluční rok 1848

Podle zápisu doplň:
Ohniskem je opět Francie, rozšiřuje se do …… Evropy mimo …….. …….
a…….

Cíl revoluce je uznat: …….. lidí
občanské ……..
práva jednotlivých ……..
u Itálie a Německa šlo o proces ……..

Předpoklady revoluce: roste ……. a inflace
…… hospodářské produkce
……. let 1846/47

Francie

- …….. 1848 povstání proti králi ……. …….. (uprchl ze země)
- vyhlášena ……. REPUBLIKA

jako prezident v prosinci zvolen …….. …….. (synovec Napoleona Bonaparte)
nechal si parlamentem odhlasovat velké …….., vládl prakticky …….

- od r. 1852 jako císař ……...……

- byly vyhlášeny …….. svobody
- ……. řešena národními dílnami

Datum:

Revoluční rok 1848

Itálie

- ohlas na revoluci ve Fancii
- začala se šířit na jihu (proti Bourbonům) i na severu (proti Habsburkům)
- jako sjednotitel se jevil sardinský král Karel Albert - vyhlásil 2x Rakousku válku

vždy byl poražen, předal svůj trůn synovi Viktoru Emanuelovi II.

- v rakouské armádě se vyznamenal maršálek Václav Radecký

Německo

- v březnu 1848
- panovníci jednotlivých knížectví podléhají tlaku lidu na vytvoření ústavy a snahám po sjednocení národa
- po nepokojích v Berlíně se ve Frankfurtu nad Mohanem se scházejí představitelé jednotlivých knížectví = vytváření ***parlament***, který má vypracovat sjednocující dokument a ústavu
- - jednání nakonec ztroskotala, protože se nebyli schopni dohodnout na koncepci sjednocení:

Možné způsoby sjednocení
Velkoněmecká - zahrnovala celé území bývalého Německého spolku
Maloněmecká - ze sjednocení bylo vyloučeno Rakousko, Čechy a Morava (významnou roli hrála i neúčast Františka Palackého - dopis)

Parlament skutečně vypracoval ústavu a císařem zvolil pruského krále Fridricha Viléma IV..
Ke sjednocení nakonec však nedošlo.

Revoluční rok 1848

Podle zápisu doplň:

Itálie

- ohlas na revoluci ve …….
- začala se šířit na jihu (proti ……) i na severu (proti …….)
- jako sjednotitel se jevil …….. král Karel Albert - vyhlásil …….. Rakousku …….

vždy byl poražen, předal svůj trůn synovi …….. …… II.

- v rakouské armádě se vyznamenal maršálek Václav ……

Německo

- v …… 1848
- panovníci …….. knížectví podléhají tlaku lidu na vytvoření ……. a snahám po …….. národa

- po nepokojích v …… se ve …….. nad Mohanem se scházejí představitelé jednotlivých knížectví = vytváření ……., který má vypracovat sjednocující dokument a ústavu
- jednání nakonec ……, protože se nebyli schopni dohodnout na koncepci sjednocení:

Možné způsoby sjednocení

Velkoněmecká - zahrnovala …….. území bývalého Německého spolku

Maloněmecká - ze sjednocení bylo vyloučeno……., …….., ……
(významnou roli hrála i neúčast Františka Palackého - dopis)

Parlament skutečně vypracoval …… a císařem zvolil …….. krále Fridricha Viléma IV.,

Ke sjednocení nakonec však …….

Datum:

Revoluce v habsburské monarchii

- probíhaly zde současně tři revoluce: v Uhrách, Rakousku a Čechách

Rakušané toužili po zrušení cenzury, policejního dozoru a vytvoření ústavy

Češi – měli národnostní požadavky (např. zrovnoprávnění češtiny a němčiny)

Maďaři- chtěli samostatnost

Uhry

- snaha získat nezávislost na monarchii
- březen národní nepokoje, Lajos Kossuth na Uherském sněmu v Bratislavě vyhlašuje požadavek odtržení od Rakouska (vytvoření personální unie)
- císař souhlasí, ale proti se staví nemaďarské národy v Uhrách
- Kossuth se zmocňuje vlády, v dubnu 1848 prohlásil Habsburky za sesazené z uherského trůnu
- srpen 1849 zasahuje gen. Windischgrätz, + pomoc ruského cara Mikuláše I.
- Uhry se navrací k habsburské monarchii

Rakousko

- **březen:** povstání ve Vídni

císař ruší cenzuru, propouští kancléře Metternicha, (nastupuje hrabě Kolovrat)

ministrem spravedlnosti se stává Alexandr Bach

císař schvaluje všechny žádosti Čechů i Maďarů

- **duben:** Pillersdorfova ústava, (netrvala dlouho, jako neliberální brzy zrušena)

císař ústavu odvolal a utíká do Innsbrucku

- **září:** zrušena robota a poddanství za náhradu
- **říjen**: nová povstání ve Vídni, je krvavě potlačeno

císař utíká do Olomouce

ústavodárný sněm se přesunul do **Kroměříže**

- **prosinec**: císař Ferdinand se vzdává trůnu ve prospěch synovce **Františka Josefa I.**
- **březen 1849** František Josef I. dal vypracovat novou ústavu a sněm v Kroměříži rozehnal
- tzv. Stadionova ústava: císař + dvoukomorový sněm
- v r. 1851 byla zrušena ústava, císař vládne absolutisticky

Revoluce v habsburské monarchii

Podle zápisu doplň:

- probíhaly zde současně tři revoluce : v ……., ……, ……

Rakušané toužili po zrušení ……., policejního dozoru a vytvoření ……

Češi – měli …….. požadavky (např. zrovnoprávnění češtiny a němčiny)

Maďaři- chtěli ……..

Uhry

- snaha získat …… na monarchii
- ……. národní nepokoje, Lajos Kossuth na Uherském sněmu v Bratislavě vyhlašuje požadavek odtržení od …….. (vytvoření personální unie)
- císař ……., ale proti se staví ……. národy v Uhrách
- ……. se zmocňuje vlády, v …… 1848 prohlásil Habsburky za …….. z ……. trůnu
- …… 1849 zasahuje gen. Windischgrätz, + pomoc …….. cara Mikuláše I.
- Uhry se navrací k …….. monarchii

Rakousko

- **březen:** povstání ve ……

císař ruší ……, propouští kancléře ……., (nastupuje hrabě Kolovrat)

ministrem spravedlnosti se stává Alexandr …….

císař schvaluje všechny …….. Čechů i Maďarů

- **duben:** Pillersdorfova ……, (netrvala dlouho, jako neliberální ……. zrušena)

císař ústavu odvolal a utíká do ……

- **září:** zrušena …… a poddanství za …….
- **říjen**: nová povstání ve …….., je …….. potlačeno

císař utíká do ……..

ústavodárný sněm se přesunul do ……

- **prosinec**: císař Ferdinand se vzdává trůnu ve prospěch synovce …….. …… I.
- **březen ……** František Josef I. dal vypracovat …..……. a sněm v Kroměříži ……
- tzv. Stadionova ústava: ……. + …….. sněm
- v r. 1851 byla zrušena ústava, císař vládne ……

Datum:

Revoluce v českých zemích

1. Březnové hnutí

- 11. března ve Svatováclavských lázních v Praze se schází lidové shromáždění a sestavuje petici císaři s požadavky – rovnoprávnosti Čechů a Němců +
- zrušení poddanství a výkup z roboty
- zřízení obecních samospráv
- doplnění Sněmu o poslanecká místa z venkova
- vytvoření státoprávního celku zemí Koruny české
- petice odevzdána 19. 3. = císař odpověděl kabinetním listem s tím, že bylo vyhověno jazykovým požadavkům a ostatní odložil na později
- tyto požadavky začaly rozdělovat společnost na Čechy a české Němce situace se vyhrotila po Palackého dopisu frankfurtskému parlamentu, kdy se staví proti velkoněmecké koncepci

2. Lidová hnutí

na venkově lidé přestávají pracovat, odmítali zasít, loví na panském, kradou dřevo
ve velkých městech Praha, Brno – sociální požadavky dělníků, chtějí omezit stroje ve výrobě

3.Slovanský sjezd

sjezd všech slovanských národů v monarchii (2. – 12. 6. 1848, 350 delegátů)
měl řešit postavení slovanských národů
přijat Manifest k evropským národům – autor F. Palacký, Rakousko jako svazek rovnoprávných národů v rámci federace

4. Svatodušní bouře

Pražské červnové povstání
vypuklo během slovanského sjezdu, nepokoje vyvolané především pražskou mládeží
boje na barikádách proti rakouské armádě vedené gen. Windischgrätzem,
Praha ostřelována děly
revoluce končí porážkou Pražanů

Revoluce v českých zemích

Podle zápisu doplň:

1. Březnové hnutí

- 11. března ve …… lázních v Praze se schází lidové …… a sestavuje ……. císaři s požadavky – …….. Čechů a Němců +
- zrušení ……. a výkup z ……..
- zřízení obecních ……..
- doplnění Sněmu o poslanecká místa z …….
- vytvoření státoprávního celku zemí ……. české
- petice odevzdána 19. 3. = císař odpověděl kabinetním listem s tím, že bylo vyhověno ……. požadavkům a ostatní odložil na ……..

- tyto požadavky začaly rozdělovat společnost na …….…….. a …….…….. Němce

situace se vyhrotila po Palackého dopisu ……. parlamentu, kdy se staví proti velkoněmecké koncepci

2. Lidová hnutí

na venkově lidé přestávají …….., odmítali zasít, loví na ……., kradou dřevo

ve velkých městech Praha, Brno – sociální požadavky dělníků, chtějí omezit ……

3.Slovanský sjezd

sjezd všech …….. národů v …… (2. – 12. 6. 1848, 350 delegátů)

měl řešit postavení ……. národů

přijat Manifest k evropským národům – autor F. ……., Rakousko jako svazek ……. národů v rámci federace

4. Svatodušní bouře

Pražské …….. povstání

vypuklo během …… sjezdu, nepokoje vyvolané především pražskou …….

boje na …… proti rakouské …….. vedené gen. ……..

Praha ostřelována ……

revoluce končí ……. Pražanů

Datum:

Svět ve druhé polovině 19. století

Emancipace žen

EMANCIPACE ŽEN = zrovnoprávnění žen

příčiny snah o emancipaci: těžké postavení žen – vdov
roste počet neprovdaných dívek
v dobách válek ženy prokázaly schopnost zastat práci mužů

snaha žen o: přístupu ke vzdělání
přístupu k jakékoli práci
volební právo pro ženy

Ve **Spojených státech amerických** přispěla k emancipačním snahám žen válka severu proti jihu v 60. letech 19. století.

První absolventky univerzity ve 40. letech 19. století.

Volební právo žen od r. 1919.

Ve **Velké Británii** se proti emancipaci stavěla i královna Viktorie.

SUFRAŽETKY – radikální zastánkyně emancipace, demonstrují, jsou zatýkány, vězněny.

Od 60. let 19. století přijímala ženy univerzita v Curychu.

Ženy zrovnoprávněny v r. 1928.

České země

1862 – v Praze založena Vyšší dívčí škola (příprava pro život v domácnosti i všeobecné vzdělání)

1865 - v otevřena Průmyslová škola (šití na šicím stroj)

1890 – první dívčí gymnázium

od r. 1900 - umožněno studium na Univerzitě v Praze (medicína)
1912 – zvolena první poslankyně Božena Viková-Kunětická
od r. 1918 se vznikem Československa mají ženy u nás volební právo

Svět ve druhé polovině 19. století

Podle zápisu doplň:

Emancipace žen

EMANCIPACE ŽEN = ……. ……..

příčiny snah o emancipaci: těžké postavení žen – ……
roste počet …….. dívek
v dobách válek ženy prokázaly schopnost …… práci mužů

snaha žen o: přístupu ke …….
přístupu k ……..…. práci
…….. právo pro ženy

Ve **Spojených státech amerických** přispěla ke emancipačním snahám žen válka ……..
proti ……. v 60. letech 19. století.
První absolventky ……. ve 40. letech 19. století.
Volební právo žen od r. …….
Ve **Velké Británii** se proti emancipaci stavěla i královna ……..
……. – radikální zastánkyně emancipace, demonstrují, jsou zatýkány, vězněny.
Od 60. let 19. století přijímala ženy univerzita v ……..
Ženy zrovnoprávněny v r. …….

České země

1862 – v Praze založena …….. (příprava pro život v domácnosti i všeobecné vzdělání)
1865 - v otevřena …….. (šití na šicím stroj)
1890 – první dívčí …….
od r. 1900 - umožněno studium na Univerzitě v Praze (……..)
1912 – zvolena první …… Božena Viková-Kunětická
od r. …… se vznikem Československa mají ženy u nás …….. právo.

Datum:

Vědecký a technický pokrok

1. hodina

DRUHÁ PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE:

- převládá těžký průmysl = metalurgie železných a barevných kovů, chemie, strojírenství, stavebnictví, zbrojní průmysl
- nejprůmyslovější oblasti v Evropě jsou Porůří, Sársko, Lotrinsko
- pásová výroba,
- monopoly
- finanční kapitál (= bankovní domy)

LÉKAŘSTVÍ

- objev narkotických plynů umožnil operovat v anestezii
- objev rentgenových paprsků umožnil lépe určit diagnózu u různých nemocí
- objevy v mikrobiologii usnadnily léčbu i předcházení nemocem

Robert Koch = mikrob tuberkulozy
Louis Pasteur = bakterie vztekliny
Jan Evangelista Purkyně = buněčná teorie
dědičnost Johan Mendel (Hynčice ve Slezsku), Thomas Morgan
Wilhelm Roentgen = radioaktivní paprsky, které prostupují hmotu

FYZIKA, CHEMIE

okolo r. 1900 byla objevena umělá hmota
Marie Curie-Sklodowska = objevení radia
Alfred Nobel = dynamit (1867)
založil nadaci, která uděluje Nobelovu cenu za přinos ve fyzice, chemii, fyziologie, medicíně
A. Einstein = teorie relativity
M. K. E. L. Planck = kvantová teorie

<u>Vědecký a technický pokrok</u>

1. hodina, doplň podle zápisu:

DRUHÁ PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE:

- převládá těžký průmysl = ……. železných a barevných kovů, chemie, ……., …….., zbrojní průmysl
- nejprůmyslovější oblasti v Evropě jsou ……., ……., …….
- …….. výroba
- ……
- finanční kapitál = …… domy

LÉKAŘSTVÍ

- objev narkotických plynů umožnil operovat v ……
- objev …….. paprsků umožnil lépe určit diagnózu u různých nemocí
- objevy v mikrobiologii usnadnily léčbu i …… nemocem

Robert Koch = mikrob ……
Louis Pasteur = bakterie ……
Jan Evangelista Purkyně = ……..
dědičnost Johan …… (Hynčice ve Slezsku), Thomas Morgan
Wilhelm Roentgen = radioaktivní paprsky, které prostupují hmotu

FYZIKA, CHEMIE

okolo r. …… byla objevena umělá hmota
Marie Curie-Sklodowska = objevení radia
Alfred Nobel = …….. (1867) - založil nadaci, která uděluje …… cenu za přinos ve fyzice, chemii, fyziologie, medicíně
A. Einstein = teorie …….

Datum:

Vědecký a technický pokrok

2. hodina

DOPRAVA

- první automobily na spalovací motor = benzínový motor, naftový motor
- řiditelné vzducholodě od r. 1900 první letadla - konstrukce prvních ponorek

ELEKTRICKÁ ENERGIE

- od druhé poloviny 19. století se vyrábí a používá elektrická energie

= tramvaje, stroje v továrnách, osvětlení, ale i první pračky, ždímačky, vysavače, ledničky
oblouková lampa Jabločkov, F. Křižík, žárovka T. A. Edison + žárovka
E. W. Siemenss = elektrická pec

KOMUNIKACE

- vynález mikrofonu, telefonu, telefonní ústředny, G.Marconi = bezdrátový přenos zpráv (1896)

OBRAZ A ZVUK

předchůdce grmofonu – fonograf

- vynález fotografie (na skleněné nebo kovové desky)
- od 80. let 19. stol. vynález filmu, první filmové promítání v Paříži r. 1895 bratři Lumierové = kinematografie

Sociální a politické změny

- aristokracie ztrácí své politické pozice ve prospěch buržoazie
- roste vliv střední třídy
- formuje se tovární a zemědělské dělnictvo
- časté sociální bouře a stávková hnutí
- svoboda tisku
- emancipace židovského obyvatelstva

Židé se více prosazují v hospodářství, to vedlo k protižidovským náladám = **antisemitismus**
na straně Židů vzniká nacionalistické hnutí = **sionismus** = cílem je návrat Židů do pravlasti na Středním východě
souhlas s vytvořením Palestiny dala Velká Británie až roku 1917

Vědecký a technický pokrok

2. hodina, podle zápisu doplň:

DOPRAVA

- první automobily na spalovací motor = …… motor, ……. motor
- řiditelné vzducholodě od r. 1900 první …….. - konstrukce prvních ponorek

ELEKTRICKÁ ENERGIE

- od druhé poloviny 19. století se vyrábí a používá ……. energie

= ……., stroje v továrnách, ……, ale i první ……., ždímačky, ……, ……..
oblouková lampa Jabločkov , F. …….. , žárovka T. A. …… + žárovka, E. W. Siemenss = elektrická ……

KOMUNIKACE

- vynález ……, ……, telefonní ústředny, G.Marconi = bezdrátový přenos zpráv (1896)

OBRAZ A ZVUK

předchůdce grmofonu – ……

- vynález ……. (na skleněné nebo kovové desky)
- od 80. let 19. stol. vynález f…….., první filmové promítání v Paříži r. 1895, bratři Lumierové = kinematografie

<u>Sociální a politické změny</u>

- aristokracie ztrácí své ……. pozice ve prospěch buržoazie
- roste vliv …….. třídy
- formuje se tovární a zemědělské ……..
- časté sociální bouře a …….. hnutí
- …….. tisku
- emancipace židovského obyvatelstva

Židé se více prosazují v hospodářství, to vedlo k protižidovským náladám = …….
na straně Židů vzniká nacionalistické hnutí = …… cílem je návrat Židů do pravlasti na Středním východě
souhlas s vytvořením Palestiny dala Velká Británie až roku ……

Datum:

<u>Imperialismus a kolonialismus</u>

kolonie = území uchvácené a násilím připoutané (Asie, Afrika,Amerika)
kolonialismus = systém ovládání a hospodářského využívání kolonií
kolonie přinášejí zisk z: - vývozu zboží a práce
- dovozu zboží a surovin
imperialismus = snaha politicky, hospodářsky a kulturně ovládnout cizí území nebo národ
imperium: říše skládající se z několika států - kolonií
dominium: britská zámořská država, v čele stojí panovník, který je zastoupen guvernérem

<u>Kolonie ve 2. polovině 19. století</u>

<u>Velká Británie</u>

v této době ji patří 1/5 zemského povrchu a 1/4 lidské populace
<u>*Indie*</u>: nejdůležitější država = dnešní Indie, Pákistán, Bangladéš
od r. 1876 Indické císařství
<u>*Afrika*</u>: Jihoafrická unie, Britská východní Afrika, Súdán, Egypt, Nigerie
britská dominia: Kanada, Austrálie, Nový Zéland

<u>Francie</u>

Afrika: Maroko, Alžír, Francouzská západní Afrika, Madagaskar
Asie: Francouzská Indočína
Asie: Holandská jihovýchodní Indie

Portugalsko
Afrika: Jihozápadní a Jihovýchodní Afrika (dnešní Angola a Mosambik)

Německo
Afrika: Německá jihozápadní Afrika a Německá jihovýchodní Afrika
Belgie:
Afrika: Belgické Kongo

Imperialismus a kolonialismus

Podle zápisu doplň:
kolonie = území …….. a …… připoutané (Asie, Afrika, Amerika)
…….. = systém ovládání a hospodářského využívání kolonií
kolonie přinášejí zisk z: - vývozu zboží a práce
- dovozu zboží a surovin
imperialismus = snaha ……., …… a kulturně ovládnout cizí území nebo národ
……..: říše skládající se z několika států - kolonií
dominium: britská …… država, v čele stojí panovník, který je zastoupen guvernérem

Datum:

Kolonie ve 2. polovině 19. století

Velká Británie
v této době ji patří 1/5 zemského povrchu a 1/4 lidské populace
Indie: nejdůležitější država = dnešní Indie, Pákistán, Bangladéš
od r. 1876 Indické ……..
Afrika: Jihoafrická unie, Britská východní Afrika, Súdán, Egypt, Nigerie
britská dominia: ……, ……., ……
Francie
……..…..: Maroko, Alžír, Francouzská západní Afrika, Madagaskar
……..…..: Francouzská Indočína
……: Holandská jihovýchodní Indie
Portugalsko
Afrika: Jihozápadní a Jihovýchodní Afrika (dnešní …….…….. a …….)
Německo
…….: Německá jihozápadní Afrika a Německá jihovýchodní Afrika
Belgie:
Afrika: Belgické ……

Datum:

Sjednocení Německa

- po r. 1848 Prusko hospodářsky zesílilo
- 1862 se stává ministerským předsedou Otto von Bismarck
- Prusko roku 1864 spolu s Rakouskem získává územní zisky na evropské části Dánska, Šlesvicko, Holštýnsko

Prusko roku 1866 napadá Rakousko (neshody o správu dánského území)
prusko-rakouská válka 1866:

- 3.7. 1866 bitva u Hradce Králové, obsazeny Čechy i Morava
- na jihu zaútočí na Rakousko i Itálie
- Prusko získalo Bádensko, Wütenbersko, Bavorsko, Nasavsko a Hannoversko
- Itálie získává rakouské državy v severní Itálii

Místo Německého spolku vzniká Severoněmecký spolek bez Rakouska - pod vedením Pruska

Prusko 1870 napadá Francii (uvolněný trůn ve Španělsku)
prusko-francouzská válka 1870 -1871 (několik týdnů přelomu roku)

- porážka Francie u Sedanu a Met
- Francie ztrácí Alsasko, Lotrinsko, platí válečné reparace (5 mil. franků)
- - 18. 1. 1871 je ve Versailles vyhlášeno ***Německé císařství*** v čele s pruským králem ***Vilémem I.***

Sjednocené Německo: - získalo kolonie v Africe, Turecku i Číně
- rozvíjelo hlavně těžký a zbrojní průmysl
- 1879 tajná spojenecká smlouva s Rakouskem pro případ napadení
- hlavní město je Berlín

Sjednocení Německa

Podle zápisu doplň:

- po r. ……. Prusko hospodářsky …….
- 1862 se stává ministerským předsedou Otto von ……
- Prusko roku 1864 spolu s …….. získává územní zisky na evropské části ……. Šlesvicko, Holštýnsko

Prusko roku 1866 napadá Rakousko (neshody o …….. dánského území)
prusko-rakouská válka ……. :

- …….. 1866 bitva u ……., obsazeny …….. i ……
- na jihu zaútočí na Rakousko i ……..
- Prusko získalo ……, Wütenbersko, ……., Nasavsko a ……..
- Itálie získává rakouské državy v …… …….

Místo Německého spolku vzniká Severoněmecký spolek bez Rakouska - pod vedením ……..

Prusko 1870 napadá Francii (uvolněný trůn ve Španělsku)
prusko-francouzská válka …… - …… (několik týdnů přelomu roku)

- porážka …… u Sedanu a Met
- Francie ztrácí …….. a ……., platí válečné ……. (5 mil. franků)
- 18. 1. …… je ve Versailles vyhlášeno ……v čele s pruským králem ……..

Sjednocené Německo: - získalo …… v Africe, Turecku i Číně
- rozvíjelo hlavně …… a …… průmysl
- 1879 tajná spojenecká smlouva s …… pro případ napadení
- hlavní město je …….

Najdi pojem reparace a napiš jeho význam:
reparace……..

Na mapě sjednoceného Německa a vyhledej připojená území.

Datum:

Sjednocení Itálie

Itálie
sever – patří Habsburkům
střed – papežský stát
Sicílie, jih Itálie – patří španělským Bourbonům
Sardinie – jediná svobodná = Sardinské království

Sjednocovací proces vycházel ze Sardinie, která v polovině 19. století zažívala mocenský a hospodářský růst.
král: Viktor Emanuel II.
ministerský předseda: Camillo Cavour

1859 - sardinsko-rakouská válka o Lombardii
porážka Rakouska u Magenty a Solferina
získán sever Itálie mimo Benátska tj. Lombardie
vytváří se konfederace pod papežovým předsednictvím
1860 – povstání ***Giuseppe Garibaldiho*** s dobrovolníky dobyl pro Sardinii Sicílii a Neapolsko
1861 – vyhlášeno Italské království, král Viktor Emanuel
1866 – po prusko-rakouské válce připojeno Benátsko tj. Lombardie
1870 – za prusko-francouzské války je napaden Papežský stát, připojen k Italskému království
hlavním městem se stává Řím, papeži zůstává pouze Vatikán

Sjednocení Itálie

Podle zápisu doplň:

Itálie

sever – patří ……

střed – …….. stát

Sicílie, jih Itálie – patří španělským ……

Sardinie – jediná svobodná = ……

Sjednocovací proces vycházel ze…….., která v polovině 19. století zažívala mocenský a hospodářský ……..

král: …… …….. II.

…….. předseda: Camillo Cavour

roku ……- sardinsko-rakouská válka o Lombardii

porážka Rakouska u …… a …….

získán …….. Itálie mimo Benátska tj. ……

vytváří se konfederace pod ……předsednictvím

1860 – povstání ……. ……. ..s. dobrovolníky d.obyl .pro. Sardinii Sicílii a Neapolsko

1861 – vyhlášeno……, král Viktor Emanuel

1866 – po prusko-rakouské válce připojeno …… tj. Lombardie

1870 – za prusko-francouzské války je napaden …….., připojen k Italskému království hlavním městem se stává ……, papeži zůstává pouze ……

Na mapě sleduj průběh sjednocování Itálie.

Datum:

Viktoriánská Anglie

Viktorie 1837 – 1901

konstituční monarchie

- politická moc je rozdělena mezi královskou rodinu a Parlament

Parlament: Sněmovna lordů + Dolní sněmovna (2 mil. voličů)

- Velká Británie neměla ústavu

politické strany: LIBERÁLOVÉ zájmy průmyslníků, obchodníků, finančníků

KONZERVATIVCI – zájmy pozemkových vlastníků prosazují sociální zákony

Anglie = dílna světa, ovládá světový obchod

- 1/5 kolonií patří VB

Zahraniční politika:

v konfliktu mezi Ruskem a Osmanskou říší o černomořské úžiny (Bospor a Dardanely) se VB přikláněla na stranu Osmanské říše - vedly tudy obchodní cesty do Indie.

Německo toužilo získat anglické kolonie v Africe.

Viktoriánská Anglie

Podle zápisu doplň:

Viktorie 1837 – 1901
konstituční monarchie

- politická moc je rozdělena mezi ……rodinu a ……..

……..: Sněmovna lordů + Dolní sněmovna (2 mil. voličů)

- Velká Británie neměla ……..

politické strany: …….. zájmy průmyslníků, obchodníků, finančníků

……..... zájmy pozemkových vlastníků prosazují sociální zákony

Anglie = …….. světa, ovládá světový ……
Anglii patřila 1/5 světových kolonií

Zahraniční politika:
v konfliktu mezi …….. a Osmanskou říší o …… úžiny (Bospor a Dardanely)

se VB přikláněla na stranu Osmanské říše - vedly tudy obchodní cesty do ……..

Německo toužilo získat anglické kolonie v ……..

Datum:

Republikánská Francie

Od roku 1852 byla Francie císařstvím – Napoleon III.
1853 – 1856 se zapojila do Krymské války mezi Ruskem a Osmanskou říší.
Ve válce prusko-francouzské 1870-71 byl Napoleon III. zajat
ve Francii byla opět vyhlášena **Francouzská republika (**tzv. Třetí republika – až do r. 1940)
1871 – hladové bouře v Paříži
březen 1871 - vzniká revoluční národní garda a je ustavena PAŘÍŽSKÁ KOMUNA
- organizuje práci pro dělníky
- zavádí pevné ceny potravin

květen 1871 revoluce armádou potlačena
1875 – přijata **Ústava**: prezident + vláda + parlament
(občanské svobody, všeobecné hlasovací právo, bezplatné školství, …)

- kolonie v Západní Indii, podíl na industrializaci Ruska

Republikánská Francie

Podle zápisu doplň:
Od roku 1852 byla Francie …… – Napoleon III.
1853 – 1856 se zapojila do …….. mezi …….. a Osmanskou říší.

Ve válce prusko-francouzské …… - ……..byl Napoleon III.
Ve Francii byla opět vyhlášena ..... ……(tzv. Třetí republika – až do r. 1940)
1871 –…….bouře v Paříži
březen 1871 - vzniká revoluční národní garda a je ustavena……..…….
- organizuje ……. pro dělníky
- zavádí pevné ceny …….
květen 1871 revoluce ……. potlačena
1875 – přijata …… : prezident + vláda + parlament
(občanské svobody, všeobecné hlasovací právo, bezplatné školství, …)

- kolonie v Západní Indii, podíl na industrializaci Ruska

Datum:

Rusko v 19. století

Mikuláš I. 1825 - 1855
Alexandr II. 1855 - 1881
1853 – 1856 Krymská válka mezi Ruskem a Osmanskou říší (Tureckem)
= Rusko chce svůj vliv na Balkáně a získat kontrolu nad Bosporem a Dardanelami
Osmanskou říši podporovaly Francie a Velká Británie válka byla pro Rusko neúspěšná
1861 – zrušeno nevolnictví v Rusku (nucený výkup z nevolnictví)
zůstává samoděržaví
reformy: zřízení správních celků, soudy, policie, školy, reorganizace armády
společnost zrušení nevolnictví i reformy Alexandra II. přijímá netečně)
- vznikají tajné revoluční a anarchistické organizace
1863 - Polsko přičleněno k Rusku jako ***Poviselská gubernie***
1877 – 1878 – rusko-turecká válka – vyostřily se spory s Rakouskem válka je záminka jako **pomoc slovanským národům** Srbům a Bulharům proti Osmanské říši
konference v Berlíně: samostatnost Bulharska
Srbsko a Černá Hora získává nová území na úkor Turecka
Bosna a Hercegovina připadla do správy Rakousku,
1867 - prodej **Aljašky** USA za 7,2 milionů dolarů
březen 1881 – atentát na cara Alexandra II. organizovala Narodnaja volja

Alexandr III. 1881 – 1894
Mikuláš II. 1894 - 1917

přelom 19./20. století **transsibiřská magistrála** z Moskvy do Vladivostoku
1904 -1905 – Rusko-japonská válka o Mandžusko, neúspěšná
neúspěchy ve válce vedly k vlnám nespokojenosti
22. 1. 1905 – „krvavá neděle“ hladová demonstrace v Petrohradě

- vznikají tajná politická uskupení, žádají zřízení zákonodárného sboru, občanské svobody a volební právo

30. 10. 1905 – car Mikuláš II. zřizuje **DUMU** (parlament)

Rusko v 19. století

Podle zápisu doplň:

Mikuláš I. 1825 - 1855
Alexandr II. 1855 - 1881
1853 – 1856 …… mezi Ruskem a ……. (Tureckem)
= Rusko chce svůj vliv na Balkáně a získat kontrolu nad …….. a ……
Osmanskou říši podporovaly Francie a …….……válka byla pro Rusko …….
1861 – zrušeno …….. v Rusku (nucený výkup z nevolnictví)
zůstává ……
reformy: zřízení …….. celků, soudy, policie, školy, reorganizace ……
společnost zrušení nevolnictví i reformy Alexandra II. přijímá ……..
- vznikají tajné ……. a anarchistické organizace
1863 - Polsko přičleněno k Rusku jako …….
1877 – 1878 – rusko-turecká válka – vyostřily se spory s Rakouskem válka je záminka jako **pomoc ……. národům** Srbům a Bulharům proti Osmanské říši
konference v …….: samostatnost …….
Srbsko a Černá Hora získává …….. území na úkor ……..
Bosna a Hercegovina připadla do správy ……..
1867 - prodej …….. USA za 7,2 milionů dolarů
březen 1881 –…….. na cara Alexandra II. organizovala Narodnaja volja

Alexandr III. 1881 – 1894
Mikuláš II. 1894 - 1917

přelom 19./20. století …….. z Moskvy do Vladivostoku
1904 -1905 – Rusko-…….. válka o Mandžusko, neúspěšná
neúspěchy ve válce vedly k vlnám nespokojenosti
22. 1. 1905 – „……“ hladová demonstrace v Petrohradě
- - vznikají tajná politická uskupení, žádají zřízení zákonodárného sboru, občanské svobody a volební právo
30. 10. 1905 – car Mikuláš II. zřizuje …….(parlament)

Najdi pojem magistrála a napiš jeho význam:
magistrála……...

V mapce vyhledej trasu, kudy magistrála vedla.

Datum:

Občanská válka v USA 1861 – 1865

První americký prezident George Washington (1789 – 1797)
obyvatelstvo: běloši, černoši, indiáni
dosídleno území až k Tichému oceánu na úkor Indiánů, některá území koupena: Florida, Aljaška, některá získána válkou: s Mexikem
politická uskupení: DEMOKRATI = zájmy jižanů
REPUBLIKÁNI = hnutí severu

sever: rezervace pro Indiány
rozvinutý průmysl, obchod, silniční a železniční síť, 1820 zakázáno otroctví
jih: zemědělství, plantáže bavlny, čaje, kávy, pracovní síla jsou otroci

- ze severu se šíří vlna odporu proti otroctví

John Brown – odpůrce otroctví, popraven 1859
H. B. Stoweová – kniha Chaloupka strýčka Toma

1861 - 1865 – prezidentem Abraham Lincoln – byl zastáncem zrušení otroctví
1861:
- 11 států jihu vystupuje z Unie a vytváří vlastní celek Konfederaci amerických států
  střediskem je Richmond

1861 - 1865 občanská válka tzv. válka Severu proti Jihu
sever je od počátku úspěšnější má větší armádu, je lépe vyzbrojen na své straně má černošské obyvatelstvo
jih se musí spolehnout na dovoz zbraní z Evropy
r. 1863 po ***bitvě u Gettysburgu*** obrat ve válce
1865 Konfederace kapituluje
- otroctví bylo zrušeno už během války
- po válce Lincoln zavražděn
- - novým prezidentem Andrev Johnson 1865 – 1869

Datum:

Občanská válka v USA 1861 – 1865

Podle zápisu doplň:

První americký prezident George …… (1789 – 1797)
obyvatelstvo: ……, ……., ……..
……. území až k Tichému oceánu na úkor Indiánů
některá území koupena: ……., ……
některá získána ……. : s Mexikem
politická uskupení: DEMOKRATI = zájmy ……

REPUBLIKÁNI = hnutí ……..

sever: rezervace pro……
rozvinutý ……..l, obchod, silniční a železniční síť, 1820 …….. otroctví
jih: …….., plantáže bavlny, čaje, kávy, pracovní síla jsou …….

- ze severu se šíří vlna odporu proti otroctví

John Brown – …… otroctví, popraven 1859
H. B. Stoweová – kniha …….

1861 - 1865 – prezidentem Abraham …….. – byl zastáncem ……. otroctví
1861
- …… států jihu vystupuje z Unie a vytváří vlastní celek……...

střediskem je ……..

1861 - 1865 ……tzv. válka Severu proti Jihu
sever je od počátku …… má větší armádu, je lépe vyzbrojen na své straně má černošské obyvatelstvo
jih se musí spolehnout na ……. zbraní z …….
r. …….. po ***bitvě u ……..*** obrat ve válce
1865 ……. kapituluje
- otroctví bylo zrušeno už během války
- po válce Lincoln ……
- - novým prezidentem Andrev Johnson 1865 – 1869

Datum:

Vzestup USA

prezident **Andrev Johnson** 1865 – 1869

Po občanské válce bylo zrušeno otroctví v celých Spojených státech amerických.
Volební právo bylo rozšířeno na všechny občany bez ohledu na barvu pleti.

Nastalo období velkého ekonomického růstu:
- dosídlení středozápadu

přísun přistěhovalců z Evropy (Italové, Irové, Němci, Poláci, Židé, Ukrajinci, Slováci, Japonci, Rusové, Číňané, Mexičané, Češi)
- stavba železnice z východu na západ
- ve válce se Španělskem USA získaly ostrovy Kubu, Porotoriko a Filipíny (r. 1899)

prezident **Theodere Roosevelt** - (1901 – 1909)
Panamská šíje: 1902 USA odkoupily od francouzských společností, které stavěly průplav
výsadní právo, území odtrženo od Kolumbie a vytvořena Panama

Vzestup USA

Podle zápisu doplň:

prezident **Andrev Johnson** 1865 – 1869
Po občanské válce bylo zrušeno …… v celých Spojených státech amerických.
Volební právo bylo rozšířeno na všechny občany bez ohledu na ……. pleti.

Nastalo období velkého …….. růstu:

- ……. středozápadu

přísun přistěhovalců z Evropy (……, Irové, ……., Poláci, ……, Ukrajinci, …….., Japonci,……, Číňané, ……, Češi)

- stavba …….. z východu na západ
- ve válce se Španělskem USA získaly ostrovy ……, ……., ……(r. 1899)

prezident **Theodere Roosevelt -** (1901 – 1909)
Panamská šíje: …….. USA odkoupily od francouzských společností, které stavěly průplav, výsadní právo, území odtrženo od Kolumbie a vytvořena Panama

Datum:

Rakousko ve 2. polovině 19. století

Bachův absolutismus

František Josef I. 1848 – 1916
(manželka Alžběta Bavorská = Sisi)

- po zrušení ústavy 1851 zaveden opět absolutismus
- ministrem vnitra Alexandr Bach = ***Bachův absolutismus*** (policie, cenzura, političtí vězni)
- hospodářský rozvoj země: zrušeny celní hranice, podpora obchodu, stavba železnic, průmysl se rozvíjí především v českých zemích
- **1853 – 1856** se Rakousko zapojilo do Krymské války s nadějí na územní zisky = neúspěšně
- 1866 neúspěšná Prusko-rakouská válka **(Bitva u Hradce Králové 3. 7. 1866**)
- územní ztráty: 1859 – ztráta Lombardie
  1866 – ztráta Benátska
- **1860 Říjnový diplom** F. Josef se vzdává absolutismu a vydává novou ústavu

císař vládne spolu s říšskou radou = 2 sněmovny: panská + poslanecká
v jednotlivých zemích monarchie vznikaly **zemské sněmy**

Rakousko ve 2. polovině 19. století

Bachův absolutismus

Podle zápisu doplň:

František Josef I. 1848 – 1916
(manželka Alžběta Bavorská = …….)

- po zrušení ústavy 1851 zaveden opět ……..
- ministrem vnitra Alexandr …….. = ***Bachův absolutismus*** (……..,

……., …….)

- hospodářský rozvoj země: zrušeny ……. hranice, podpora ……., stavba ……, průmysl se rozvíjí především v …….. zemích
- **1853 – 1856** se Rakousko zapojilo do …….s nadějí na územní

zisky = neúspěšně

- 1866 ……. Prusko-rakouská válka **(Bitva u ……3. 7. 1866**)
- územní ztráty: 1859 – ztráta …….

  1866 – ztráta ……
- **1860 ……. ……**F. Josef se vzdává ……. a vydává

novou ústavu
císař vládne spolu s …….. radou = 2 sněmovny: panská + poslanecká
v jednotlivých zemích monarchie vznikaly **…… …….**

Datum:

Vznik Rakousko-Uherska

Po prohrané válce s Pruskem Rakousko muselo vystoupit z Německého spolku.
V té době Maďaři začali opět usilovat o samostatnost.

1867 rakousko-uherské vyrovnání

- -císař František Josef I. přistupuje na požadavky Uher a rozděluje říši na dvě části:

Rakousko a Uhersko = oficiální název Rakousko-Uhersko

- každá země se vyvíjí samostatně
- spojuje je: hlava státu – František Josef I. jako císař
  zahraniční politika
  měna
  armáda

Rakouská část:
Předlitavsko: rakouské země, české země, Halič, Bukovina, Slovinsko, Dalmácie
- centrem je Vídeň

- rychlá industrializace země,
- 1867 nová ústava, liberálnější
- 1878 správa nad Bosnou a Hercegovinou

1908 - anexe Bosny a Hercegoviny

Uherská (maďarská) část:

Zalitavsko: Maďarsko, Slovensko, Chorvatsko
- centrem Budapešť
- zemědělská oblast bez většího průmyslu
- maďarizace obyvatelstva

Vznik Rakousko-Uherska

Podle zápisu doplň:

Po …… válce s Pruskem Rakousko muselo vystoupit z ……. spolku.
V té době Maďaři začali opět usilovat o ……...

……..rakousko-uherské vyrovnání

císař František Josef I. přistupuje na požadavky …… a rozděluje říši na dvě části:
……. a ……..= oficiální název Rakousko-Uhersko

- každá země se vyvíjí ……
- spojuje je: ……– František Josef I. jako císař
  ……..
  ……..
  ……..

Rakouská část:

……: rakouské země, české země, Halič, Bukovina, Slovinsko, Dalmácie
- centrem je ……
- rychlá ……. země,
- 1867 nová ……, liberálnější
- 1878 správa nad Bosnou a Hercegovinou

1908 - anexe Bosny a Hercegoviny

Uherská (maďarská) část:

Zalitavsko: Maďarsko, Slovensko, Chorvatsko
- centrem …….
- …….. oblast bez většího průmyslu
- …….. obyvatelstva

V mapě najdi části Předlitavska a Zalitavska.

Datum:

Formování české moderní občanské společnosti

1781 – zrušeno nevolnictví = obyvatelé jsou osobně svobodni
1867 – náboženská rovnost
1869 – povinná školní docházka pro děti od 6 do 14 let
1879 – jazykové vyrovnání (úřady, škola)
Karlova univerzita i České vysoké učení technické rozděleno na českou a německou část
1881 - otevřeno Národní divadlo
1906 – všeobecné volební právo (pro muže), první volby v r.1907

Politické strany povolební reformě

Československá sociálně demokratická strana dělnická 1878
zájmy dělnictva: Bohumil Šmeral

Agrární strana 1899
zájmy majetných zemědělců + bývalí mladočeši: Antonín Švehla

Národněsociální strana
zájmy středních vrstev i dělnictva: Václav Klofáč

Křesťanskosociální strana
zájmy katolické církve, slabší vrstva obyvatelstva (podnět z Vatikánu): Jan Šrámek

Národní strana svobodomyslná
Karel Kramář

Průmysl

-Čechy jsou nejrozvinutější oblastí v monarchii, 45% veškeré výroby v monarchii

- podnikatelé: Emil Škoda – strojírenství
  Čeněk Daněk – zbrojní
  František Křižík – elektrotechnika
  Emil Kolben - elektrotechnika (asistent Edisona)
  Josef Hlávka – stavebnictví

Formování české moderní občanské společnosti

Podle zápisu doplň:
1781 – zrušeno …….. = obyvatelé jsou osobně svobodni
1867 – …….. rovnost
1869 – povinná …….. docházka pro děti od 6 do 14 let
jazykové vyrovnání (úřady, škola)
Karlova univerzita i České vysoké učení technické rozděleno na českou a německou část
1881 - otevřeno ……

všeobecné volební právo (pro muže), první volby v r.1907

<u>Politické strany povolební reformě</u>
<u>*Československá sociálně demokratická strana dělnická*</u> 1878
zájmy dělnictva: Bohumil Šmeral

<u>*Agrární strana*</u> 1899
zájmy majetných zemědělců + bývalí mladočeši: Antonín Švehla

<u>*Národněsociální strana*</u>
zájmy středních vrstev i dělnictva: Václav Klofáč

<u>*Křesťanskosociální strana*</u>
zájmy katolické církve, slabší vrstva obyvatelstva (podnět z Vatikánu): Jan Šrámek

<u>*Národní strana svobodomyslná*</u>
Karel Kramář

Průmysl
- Čechy jsou …….. oblastí v monarchii, 45% veškeré výroby v monarchii
- podnikatelé: Emil …….. – strojírenství
  Čeněk …… – zbrojní
  František …… – elektrotechnika
  Emil …… - elektrotechnika (asistent Edisona)
  Josef Hlávka – …….

<u>Kultura 2. poloviny 19. století</u>

Ke konci 19. století se prosazují různé umělecké styly = už nejde o jednotnost jednotlivých oblastí.
Posledním jednotným směrem byla **secese.**
Vzniká v Německu jako reakce na pronikání průmyslu do všech oblastí života.
Znaky: ornamentálnost, plynulá vlnící se křivka, barevnost, přírodní tvary (list, květy, tělo).
Projevuje se v architektuře, výtvarném umění, užitném umění a literatuře.

Architektura
historizující sloh = novogotický a novorenesanční
nové kostely, výzdoba činžovních domů, Národní divadlo v Praze
Obecní dům v Praze

Výtvarné umění
věrné zachycení skutečnosti (realismus)
začíná se prosazovat *impresionismus (*dojem, pocit, nálada)
Claude Monet, Mikoláš Aleš, Václav Brožík, František Ženíšek, Alfons Mucha,
sochař Josef Václav Myslbek

přichází i fotografie

Literatura
zpočátku realismus, později symbolismus a dekadence
Honoré de Balzac, Charles Dickens, Maxim Gorkij, Jules Verne, Karel May, Arthur Conan Doyle, Alois Jirásek, Henryk Sienkiewicz, Otokar Březina

Hudba
záliba v opeře – Giacomo Puccini, Georges Bizet, Bedřich Smetana, Antonín Dvořák

Kultura 2. poloviny 19. století

Podle zápisu doplň:

Ke konci 19. století se prosazují …… umělecké styly = už nejde o jednotnost jednotlivých oblastí.
Posledním jednotným směrem byla …….
Vzniká v …….. jako reakce na pronikání průmyslu do všech oblastí života.
Znaky: ……, plynulá vlnící se …….., barevnost, …….. tvary (list, květy, tělo).
Projevuje se v architektuře, výtvarném umění, užitném umění a literatuře.

Architektura
historizující sloh = ……. a ……
nové kostely, výzdoba …….. domů, ……. v Praze
Obecní dům v Praze

Výtvarné umění
…….. zachycení skutečnosti (realismus)
začíná se prosazovat…….. (dojem, pocit, nálada)
Claude ……, Mikoláš ……., Václav Brožík, František Ženíšek, Alfons …….., sochař Josef Václav ……..
přichází i fotografie

Literatura
zpočátku realismus, později symbolismus a dekadence
Honoré de …….., Charles ……., Maxim Gorkij, Jules …….., Karel ……, Arthur Conan Doyle, Alois …….., Henryk …….., Otokar Březina
Hudba
záliba v opeře – Giacomo Puccini, Georges Bizet, Bedřich ……, Antonín …….

Datum:

Cesta k první světové válce

Na přelomu století se vztahy mezi velmocemi zhoršily.

1. Spory o kolonie

2. Francouzsko-německé nepřátelství

- trvá od r. 1871, kdy Německo získalo Alsasko-Lotrinsko
- soupeří v oblasti budování bitevních lodí
- od r. 1891 se Francie hospodářsky i vojensky spojuje s Ruskem

3. Rusko-rakouský spor o Balkán

- Rusko má zájem o vliv na Balkánu
- ke zhoršení došlo po Berlínském kongresu (1878), kdy Bosna a Hercegovina připadla pod rakouskou správu, r. 1908 Rakousko území anektovalo
- oba státy mají jiný názor na uspořádání Balkánu

4. Balkánské války

1911 – Italsko-turecká válka
Itálie usilovala o državy v severní Africe
Turecko ztratilo Bospor a Dardanely, Tripolsko

1912 – 1913 Bulharsko, Srbsko, Černá Hora, Řecko využilo oslabení Turecka a vyhlásily společně válku, Turecko bylo z Evropy vytlačeno mimo Istanbul
vznikla Albánie

1913 – boje o rozdělení Makedonie
Srbsko, Řecko, Rumunsko poráží Bulharsko, to přišlo o většinu územních zisků z předchozí války

5. Spory VB a Německa na Blízkém východě

- jde o stavbu železnice

Německo: „bagdádská dráha“ Berlín – Istanbul – Bagdád – Perský záliv
Velká Británie: „transkontinentální železnice“, zahájena 1903

Cesta k první světové válce

Podle zápisu doplň:
Na přelomu století se vztahy mezi velmocemi zhoršily.

1. Spory o …….

2. Francouzsko-německé nepřátelství

- trvá od r. 1871, kdy Německo získalo ……

- soupeří v oblasti budování ……

3. Rusko-rakouský spor o Balkán

- Rusko má zájem o vliv na ……..
- ke zhoršení došlo po Berlínském kongresu (1878), kdy Bosna a Hercegovina připadla pod rakouskou správu, r. ……. Rakousko území …….
- oba státy mají jiný názor na uspořádání Balkánu

4. Balkánské války

1911 – ……
Itálie usilovala o državy v severní Africe
Turecko ztratilo Bospor a Dardanely, Tripolsko
1912 – 1913 Bulharsko, Srbsko, Černá Hora, Řecko využilo oslabení Turecka a ……
……, Turecko bylo z Evropy vytlačeno mimo Istanbul
vznikla …….
1913 – boje o rozdělení …….
Srbsko, Řecko, Rumunsko poráží Bulharsko, to přišlo o většinu územních zisků
z předchozí války

5. Spory VB a Německa na Blízkém východě

- jde o stavbu železnice

Německo: „……“ Berlín – Istanbul – Bagdád – Perský záliv
Velká Británie: „……“, zahájena 1903

Najdi pojmy a napiš jejich význam:
anexe……..
anektovat……

Datum:

Vznik znepřátelených koalic

Centrální mocnosti
DVOJSPOLEK =1879 Německo + Rakousko-Uhersko
cíl Balkán a Blízký východ
TROJSPOLEK = 1882 Německo + Rakousko-Uhersko+ Itálie
jako spojenci Turecko a Bulharsko

Dohodové mocnosti:
DOHODA = 1894 Francie a Rusko
SRDEČNÁ DOHODA =1904 Velká Británie + Francie
TROJDOHODA= 1907 Francie + Velká Británie + Rusko

Konference o odzbrojení
1899, 1907 v Haagu – neúspěšné

byl vytvořen Mezinárodní soudní dvůr v Haagu

- zákaz ostřelování míst označených červeným křížem
- zákaz používání otravných látek
- zákaz bombardování ze vzducholodí
- zákaz používání střel dum-dum
- ochrana civilistů, raněných a zajatců

Vznik znepřátelených koalic

Podle zápisu doplň:

Centrální mocnosti:
DVOJSPOLEK = 1879 Německo + Rakousko-Uhersko
cíl ……...
TROJSPOLEK = 1882
……..……..+……..+…….……..
jako spojenci Turecko a Bulharsko

Dohodové mocnosti:
DOHODA = 1894 Francie a Rusko
SRDEČNÁ DOHODA =1904 Velká Británie + Francie
TROJDOHODA= 1907
…….+…….+…….…….

Konference o odzbrojení
1899, 1907 v …….. – neúspěšné
byl vytvořen Mezinárodní …….. dvůr v Haagu

- zákaz ostřelování míst označených …… křížem
- zákaz používání …….. látek
- zákaz bombardování ze …….
- zákaz používání střel ……..
- ochrana ……, ……, ……..

Datum:

<u>První světová válka 1914 – 1918</u>

tzv. Velká válka
Vyostřené evropské napětí čekalo pouze na záminku k rozpoutání války.
zapojilo se 28 států, neutrální: Švýcarsko, Nizozemí, Dánsko, Švédsko, Albánie

Bezprostřední důvod války:
28. 6. 1914 – atentát na synovce Františka Josefa I. ***Františka Ferdinanda D´Este***
a manželku Žofii Chytkovou = oba na následky zranění zemřeli
atentát organizovala organizace Mladá Bosna, provedl jej Srb **Gavrilo Princip**
byl zatčen, odsouzen na doživotí v pevnosti Terezín
2. 7. 1914 – Rakousko dává Srbsku ultimátum: ztráta samostatnosti = Srbsko bylo vstřícné
28. 7. 1914 – Rakousko vypovědělo Srbsku válku
29. 7. 1914 – bombardován Bělehrad
12. 8. 1914 – mimo USA a Itálie už byly ve válce všechny mocnosti

Cíle války:
Rakousko-Uhersko - vliv na Balkáně
- připojení Srbska a části Polska
Německo - vliv ve střední Evropě
- kolonie v Africe
Francie – chce zpět Alsasko-Lotrinsko
Předpoklady úspěšného vedení války:
- technika, vyspělá průmyslová výroba,
- zásobování potravinami (obilí, *konzervy*)
- hustá železniční síť
- telefonní a telegrafní spojení

Regulace hospodářství:
- kontrola cen
- omezení volného obchodu
- lístkový systém na základní potraviny a zboží (rozvíjí se černý obchod)
- ženy nahrazují v továrnách muže

<u>V Evropě byla válka byla vedena na frontách:</u>
ZÁPADNÍ – Francie, Belgie
VÝCHODNÍ - Rusko, Polsko
JIŽNÍ - Balkán
- Itálie
fronty mimo Evropu: Asie, Afrika

<u>První světová válka 1914 – 1918</u>

Podle zápisu doplň:

tzv. Velká válka
Vyostřené evropské napětí čekalo pouze na …… k rozpoutání války.
zapojilo se …… států , neutrální: …….., ……,
……, …….., ……..
Bezprostřední důvod války:
……– atentát na synovce Františka Josefa I. ***Františka Ferdinanda D´Este***
a manželku Žofii Chytkovou = oba na následky zranění ……..
atentát organizovala organizace …….., provedl jej Srb ……
byl zatčen, odsouzen na doživotí v pevnosti …….
……. 1914 – Rakousko dává Srbsku ultimátum: ztráta …….= Srbsko bylo vstřícné
……. 1914 – Rakousko vypovědělo Srbsku válku
29. 7. 1914 – bombardován ……
……... 1914 – mimo USA a Itálie už byly ve válce všechny mocnosti

Cíle války:
…… - vliv na Balkáně
- připojení Srbska a části Polska
……... - vliv ve střední Evropě
- kolonie v Africe
…….... - chce zpět Alsasko-Lotrinsko

Předpoklady úspěšného vedení války:
- technika, ……. průmyslová výroba,
- zásobování potravinami (……., …….)
- hustá ……. síť
- telefonní a …….. spojení

Regulace hospodářství:
- kontrola …….
- omezení ……. obchodu
- …… systém na základní potraviny a zboží (rozvíjí se černý obchod)
- ……. nahrazují v továrnách muže

<u>V Evropě byla válka byla vedena na frontách:</u>
ZÁPADNÍ – ……, ……..
…….....- Rusko, Polsko
JIŽNÍ - ……
- Itálie
fronty mimo Evropu :Asie, Afrika

Datum:

Průběh I. světové války

I. etapa (do konce r. 1914)

Západní fronta

- Německo přes Belgii a Lucembursko napadá Francii

rychlý postup k Paříži
září boje na řece Marně (1 mil. mrtvých)
říjen - listopad „ běh k moři“ = vytváří se fronta od hranic se Švýcarskem po Ostende
válka se změnila na „*zákopovou* „ tj. nepohyblivou

- budování zákopových pozic
- betonové bunkry
- minová pole- ostnaté dráty
- dělostřelecké souboje
- ostřelovači
- fronta se oběma směry pohybovala jen o metry
- obrovské ztráty na životech

Východní fronta

- vyhlášení války mezi Ruskem a Německem 1. 8. 1914
- Rusko vedlo útok na Východní Prusko a do Haliče přes dnešní Polsko

srpen/září gen. Hindenburg úspěšně útočí na Rusko u Mazurských jezer a Tannenbergu

- v Haliči jsou Rusové úspěšní, dostanou se až ke Krakovu
- také vedena zákopová válka

Jižní fronta

- zpočátku Rakousko úspěšně postupuje

prosinec - Francie pomáhá Srbsku vytlačit Rakousko ze země
až do podzimu 1915 klid

Průběh I. světové války

I. etapa (do konce r. 1914)

Podle zápisu doplň:

Západní fronta

- Německo přes …… a …….. napadá Francii

rychlý postup k …….
září boje na řece …… (1 mil. mrtvých)
říjen-listopad „ …… k ……..……..“ = vytváří se fronta od hranic se Švýcarskem po Ostende
válka se změnila na „……„ tj. nepohyblivou

- budování …….. pozic
- betonové bunkry
- minová pole – ……

- dělostřelecké souboje
- ……..
- fronta se oběma směry pohybovala jen o ……..
- obrovské ztráty na životech

Východní fronta

- vyhlášení války mezi Ruskem a Německem …….. 1914
- Rusko vedlo útok na Východní ……. a do ……. přes dnešní ……..

srpen/září gen. …… úspěšně útočí na Rusko u …….. jezer a Tannenbergu

- v Haliči jsou …….. úspěšní, dostanou se až ke Krakovu
- také vedena …….. válka

Jižní fronta

- zpočátku Rakousko úspěšně …….

prosinec -…….. pomáhá Srbsku vytlačit Rakousko ze země
až do podzimu …….. klid

Datum:

II. etapa r. 1915 – 1916

Západní fronta

22. 4. 1915 Němci poprvé použili **chemickou zbraň** = oblak **chloru** u města Ypry
15 000 mužů vyřazeno z boje, 5 000 zemřelo
únor – červen 1915, - prosinec 1916
největší boje na západní frontě, zvláště o francouzskou pevnost Verdun
„Verdunský mlýnek na maso“ (600 000 FR, 436 000 N) Verdun nebyl dobyt
červenec – listopad 1916
britsko-francouzské jednotky ofenzíva na řece Sommě (aby ulehčily Verdunu),
poprvé bez většího úspěchu použity tanky
ani jedna strana není zcela úspěšná asi 1 300 000 mrtvých

Východní fronta

květen 1915 - Německo a Rakousko obsadilo Litvu, Bělorusko, záp. Ukrajinu a Bukovinu
- fronta se posunula od Rižského zálivu k hranicím s Rumunskem

léto 1916 - Rusko chce ulehčit západní frontě = ofenzíva v Bukovině a Haliči
- fronta se protáhne až k Černému moři

Jižní fronta

květen 1915 – Itálie za slib území v Tyrolsku a při Jaderském moři přestupuje na stranu Dohody = otevřena **italská fronta**

Balkán:

Turci: fronta v Makedonii, Egyptě, na Blízkém východě a Kavkaze
Bulharsko: má zájem na území Makedonie
Srbové jsou bulharskou armádou poraženi, ustupují do Albánie a na ostrov Korfu

II. etapa r. 1915 – 1916

Podle zápisu doplň:

Západní fronta

……Němci poprvé použili ……. **zbraň** = oblak …….. u města …….

15 000 mužů vyřazeno z boje, 5 000 zemřelo

únor – červen 1915, - prosinec 1916

…… boje na západní frontě, zvláště o francouzskou pevnost ……..

„Verdunský mlýnek na maso“ (600 000 FR, 436 000 N) Verdun …… dobyt

červenec – listopad 1916

britsko-francouzské jednotky ofenzíva na řece …….. (aby ulehčily Verdunu),

poprvé bez většího úspěchu použity ……

ani jedna strana není zcela úspěšná asi …….mrtvých

Východní fronta

květen 1915 - Německo a Rakousko obsadilo Litvu, Bělorusko, záp. Ukrajinu a Bukovinu
fronta se posunula od ……. k hranicím s ……..

léto …… - Rusko chce ulehčit západní frontě = ofenzíva v Bukovině a Haliči
fronta se protáhne až k Černému moři

Jižní fronta

květen 1915 – Itálie za slib území v …… a při Jaderském moři přestupuje na stranu Dohody = otevřena **……..**

Balkán:

Turci: fronta v Makedonii, Egyptě, na Blízkém východě a Kavkaze

Bulharsko: má zájem na území Makedonie

Srbové jsou bulharskou armádou poraženi, ustupují do Albánie a na ostrov Korfu

Datum:

Letecká válka, válka v oceánech

Válka v oceánech

- převaha britského námořního loďstva
- zahájena v Severním moři 28. 8. 1914 (potopeny 3 něm. křižníky a 1 torpédoborec)
- od února 1915 Německo vyhlašuje vody kolem Velké Británie za válečnou oblast, útočí na civilní lodě, vede neomezenou ponorkovou válku
- 7. 5. 1915Německo potopilo britský parník LUSITANIA s 1200 cestujícími, z nich bylo 139 Američanů
- největší námořní bitva 31. 5. - 1. 6. 1916 u Jutského poloostrova v Severním moři zvítězila Velká Británie

Letecká válka

- má zpočátku malý význam, převaha VB a F

- v první polovině války se letadla používala především pro výzvědnou službu, pro bombardování až ke konci války
- do r. 1916 N používalo vzducholodě Zeppelyn (nálety na Londýn)
- v r. 1916 se začaly používat stíhací letouny
- v r. 1918 se začaly používat bombardovací letouny

Válka v koloniích

- od r. 1916 výraznější akce
- od r. 1917 mají dohodové mocnosti úspěch na asijské frontě

VB + Indie dobyly Bagdád
FR obsadila Palestinu
VB napadla německé kolonie v Africe

Letecká válka, válka v oceánech

Podle zápisu doplň:

Válka v oceánech

- převaha …… námořního loďstva
- zahájena v …… moři 28. 8. …….. (potopeny 3 něm. křižníky a 1 torpédoborec)
- od února …….. Německo vyhlašuje vody kolem Velké Británie za válečnou oblast, útočí na ……. lodě

vede neomezenou ponorkovou válku

- ……Německo potopilo britský parník …….. s 1200 cestujícími z nich bylo 139 Američanů
- největší námořní bitva 31. 5. - 1. 6. ……. u ……. poloostrova v Severním moři ……Velká Británie

Letecká válka

- má zpočátku …….. význam, převaha Velká Británie a …….
- v první polovině války se letadla používala především pro …… službu, pro bombardování až ke konci války
- do r. 1916 Německo používalo ……. Zeppelyn (nálety na …….)
- v r. …… se začaly používat …… letouny
- v r. …… se začaly používat …… letouny

III. a IV. etapa 1917- 1918

III. etapa 1917

Západní fronta

- 6. 4. 1917 vstoupily do války Spojené státy americké
- březen 1917 německá ofenzíva na řece Marně, (100 km od Paříže)

Východní fronta

- od r. 1915 má Rusko prakticky zdecimovanou armádu

(zásobování, morálka, ztráty z letní ofenzívy 1916, v zázemí chybí pracovní síly)

- březen 1917 únorová revoluce v Rusku (svržen car)
- listopad 1917 říjnová revoluce v Rusku = vláda Sovětů, Rusko vystupuje z války

= uzavřen separátní Brestlitevský mír

IV. etapa 1918

Západní fronta

- Německo postoupilo k řekám Marna a Somma

březen - květen ostřelování Paříže

- léto 1819 francouzská ofenzíva, německé vojsko vytlačováno z Francie a Belgie
- vzpoury německých vojáků

Jižní fronta

- únor 1918 vzpoura námořníků v boce Kotorské (3000 - 4000 námořníků)

byla potlačena (nasazeny 3 bitevní lodě, dělostřelectvo, ponorky)
námořníci vsazeni do těžkého žaláře

- září 1918 dobyto Bulharsko (útěky uherských vojáků domů)
- říjen 1918 spojenecká ofenzíva na italské frontě

porážka Rakouska u Vittorio Veneto na řece Piavě (rozbita rakouská vojska)

III. a IV. etapa 1917- 1918

Podle zápisu doplň:

III. etapa 1917

Západní fronta

- …….vstoupily do války Spojené státy americké
- březen 1917 německá ofenzíva na řece …….., (100 km od Paříže)

Východní fronta

- od r. 1915 má Rusko prakticky …… armádu

(zásobování, morálka, ztráty z letní ofenzívy 1916, v zázemí chybí pracovní síly)

- březen 1917 ……. revoluce v Rusku (svržen …….)
- listopad 1917 …….. revoluce v Rusku = vláda Sovětů, Rusko z války

= uzavřen separátní …… mír

IV. etapa 1918

Západní fronta

- Německo postoupilo k řekám …… a ……

březen - květen ostřelování ……

- léto 1819 francouzská ofenzíva, německé vojsko …….. z Fancie a Belgie
- ……. německých vojáků

Jižní fronta

- únor …… vzpoura …….. v boce Kotorské (3000 - 4000 námořníků)

byla potlačena (nasazeny 3 bitevní lodě, dělostřelectvo, ponorky)
námořníci vsazeni do těžkého žaláře

- září 1918 dobyto …… (útěky uherských vojáků domů)
- …… spojenecká ofenzíva na italské frontě

porážka Rakouska u Vittorio Veneto na řece Piavě (rozbita rakouská vojska)

Datum:

Závěr války

- první pokus o urovnání válečného konfliktu vyšel od amerického prezidenta Woodrow Wilsona v roce l916 ještě před vstupem USA do války

v lednu 1917 byla zahájena předběžná jednání, návrh:
DOHODA - hranice z r. 1914
- uspořádání Rakousko-Uherska podle národnostních poměrů

SPOLEK - hranice podle současného stavu fronty
= jednání byla neúspěšná

září 1918 se Německo obrací na W. Wilsona s žádostí o sjednání příměří
27. 10. 1918 nóta Rakouska W. Wilsonovi s požadavkem ukončení války
28. 10. 1918 vzniká Československá republika
3. 11. 1918 kapitulace Rakouska (11. 11. abdikuje rakouský císař Karel)
11. 11. 1918 kapitulace Německa (2. 11. abdikuje pruský císař Vilém II.)
= konec I. světové války
Rusko anulovalo Brestlitevský mír

Nástupnické státy

říjen 1918 Československá republika
listopad 1918 Rakouská republika
listopad 1918 Maďarská republika

z Německého císařství se stává Výmarská republika
Polsko – samostatný stát
Rumunsko (získalo Besarábii)
Království Srbů, Chorvatů a Slovinců

Závěr války

Podle zápisu doplň:

- ……. pokus o urovnání válečného konfliktu vyšel od amerického …… Woodrow ……. v roce l916 ještě před vstupem …….. do války
v lednu 1917 byla zahájena předběžná jednání, návrh:
……. - hranice z r. 1914
- uspořádání Rakousko-Uherska podle národnostních poměrů
……. - hranice podle současného stavu fronty
= jednání byla neúspěšná

září …… se Německo obrací na W. Wilsona s žádostí o sjednání ……
27. 10. 1918 nóta ……..……. W. Wilsonovi s požadavkem …….. války
…….1918 vzniká Československá republika
3. 11. 1918 kapitulace ……. (11. 11. abdikuje rakouský císař Karel)
……kapitulace Německa (2. 11. abdikuje pruský císař Vilém II.)
= …….. I. světové války
Rusko anulovalo Brestlitevský mír

Nástupnické státy
…….. 1918 Československá republika
…….. 1918 Rakouská republika
…….. 1918 Maďarská republika
z Německého císařství se stává …… republika
Polsko – samostatný stát
Rumunsko (získalo Besarábii)
Království Srbů, Chorvatů a Slovinců

První světová válka postihla 70 milionů osob, 10 mil. zahynulo, 22 mil. raněných, 7 mil. zajatých.

V mapě si podle legendy projdi etapy války.

Češi a Slováci ve válce

Po vypuknutí války byla v Rakousko-Uhersku:

- zavedena vojenská diktatura
- cenzura
- opozice odchází do zahraničí (1914 TGM, 1915 E. Beneš)
- ustává kulturní i politický život (politické strany jsou zakázány)
- válečné hospodářství, průmysl se musel přeorientovat na válečnou výrobu
- Češi a Slováci odcházeli na východní frontu jako rakouští vojáci
- -21. 11.1916 zemřel císař František Josef I. na trůn nastoupil Karel I.

Domácí odboj

Mafie - spolupracuje se zahraniční emigrací (E. Beneš, J. Kvapil)
Národní výbor představitelé politických stran
formují postoj od prorakouského až po požadavek samostatnosti
Český svaz poslanci říšského parlamentu
prosazují federaci v rámci Rakouska

Zahraniční odboj

- formují se legie v Rusku, Itálii, Francii
- T. G. Masaryk odchází do exilu v r. 1914, přesvědčoval zahraniční mocnosti o nutnosti rozdělení Rakousko-Uherska o právu národů na sebeurčení
hledal podporu u krajanských organizací zvláště v USA
- roku 1915 odchází do exilu i Eduard Beneš
- 1916 vzniká v Paříži Česká národní rada a Prozatímní vláda

T. G. Masaryk, E. Beneš, M. R. Štefánik = připravují vyhlášení samostatného Československa

Datum:

Češi a Slováci ve válce

Podle zápisu doplň:
Po vypuknutí války byla v Rakousko-Uhersku:

- zavedena …… diktatura
- cenzura
- opozice odchází do …… (1914 T. G. Masaryk, 1915 Eduard Beneš)
- - ustává kulturní i ……. život (politické strany jsou zakázány)
- …….. hospodářství, průmysl se musel přeorientovat na …….. výrobu
- Češi a Slováci odcházeli na ……. frontu jako rakouští vojáci
- -21. 11. 1916 zemřel císař …….. na trůn nastoupil Karel I.

Domácí odboj

Mafie - spolupracuje se zahraniční emigrací (Eduard Beneš, Jaroslav Kvapil)
Národní výbor - představitelé …….. stran
formují postoj od prorakouského až po požadavek samostatnosti
Český svaz - poslanci ……. parlamentu
- prosazují …… v rámci Rakouska

Zahraniční odboj

- formují se ……. v Rusku, Itálii, Francii
- T. G. Masaryk odchází do exilu v r. ……., přesvědčoval zahraniční ……. o nutnosti

…….. Rakousko-Uherska o právu národů na ……
hledal podporu u …….. organizací zvláště v USA

- roku …….. odchází do exilu i Eduard Beneš
- 1916 vzniká v Paříži ……. a Prozatímní vláda

T. G. Masaryk, E. Beneš, M. R. Štefánik = …….

Datum:

Československé legie

- vytvářejí se od počátku války ve Francii, Rusku a Itálii

Legie v Rusku 1914 - 1920

trvale žijící Češi v Rusku + dezertéři rakousko-uherské armády přebíhají na frontě v Haliči
nejprve umístěni jako zajatci do gulagů, později je jim umožněno vytvořit Českou družinu
v r. 1916 vytváří Československý střelecký pluk, později přetvořen v brigádu
od r. 1919 Československé vojsko v Rusi, měli tři brigády

- v r. 1917 bylo v Rusku 38 000 dobrovolníků, zahynulo asi 4 112 legionářů
- po úspěšné bitvě u Zborova 2. 7. 1917 zrušila ruská vláda vytváření dalších jednotek
- po uzavření Brest-Litevského míru opustily čs. legie Ukrajinu přes Sibiř a měly se přesunout do Francie

při přesunu došlo k bojům s Rudými gardami (boje u Bachmače, Čeljabinsk, Lipjag)

- přesun z Vladivostoku do Francie a pak domů započal až 7. 2.1920

Legie ve Francii 1914 - 1919

dobrovolnické jednotky
v rámci cizinecké legie vznikla rota Nazdar!
1918 - Československá brigáda ve Francii (9 600 vojáků)
nejznámější bitva u Terronu v říjnu 1918

Legie v Itálii 1917 - 1918

dezertéři rakousko - uherské armády

nejprve působí jako výzvědné oddíly (1917)
1918 - vzniká Československá divize
v prosinci Armádní sbor (dobrovolníci po rozpuštění rakouskouherské armády)
v jednotkách bylo asi 20 000 vojáků, zahynulo asi 350 legionářů
nejvýrazněji se projevují v bojích na řece Piavě od r. 1917 až do konce války
(válčili i proti Čechům v rakousko-uherské armádě)

Československé legie

Podle zápisu doplň:

- vytvářejí se od počátku války ve ……..., ……, ……..

Legie v Rusku 1914 - 1920

trvale žijící …….. v Rusku + …….. rakousko-uherské armády přebíhají na frontě v Haliči
nejprve umístěni jako zajatci do ……, později je jim umožněno vytvořit Českou družinu
v r. 1916 vytváří Československý střelecký pluk, později přetvořen v brigádu
od r. 1919 ……..., měli tři brigády

- v r. 1917 bylo v Rusku ……. dobrovolníků, zahynulo asi …….. legionářů
- po úspěšné bitvě u …… 2. 7. 1917 zrušila ruská vláda vytváření dalších jednotek
- po uzavření Brest-Litevského míru opustily čs. legie Ukrajinu přes Sibiř a měly se přesunout do

……
při přesunu došlo k bojům s ……. (boje u Bachmače, Čeljabinsk, Lipjag)

- přesun z Vladivostoku do Francie a pak domů započal až ……

Legie ve Francii 1914 - 1919

…… jednotky
v rámci cizinecké legie vznikla rota …….
1918 - Československá brigáda ve Francii (9 600 vojáků)
nejznámější bitva u …… v říjnu 1918

Legie v Itálii 1917 - 1918

…….. rakousko-uherské armády
nejprve působí jako …… oddíly (1917)
1918 - vzniká Československá divize
v prosinci …….(dobrovolníci po rozpuštění rakouskouherské armády)
v jednotkách bylo asi ……. vojáků, zahynulo asi 350 legionářů
nejvýrazněji se projevují v bojích na řece …….. od r. 1917 až do konce války
(válčili i proti Čechům v rakousko-uherské armádě)

Datum:

Vznik republiky

1. v květnu 1917 - Manifest českých spisovatelů

- napomenutí poslanců v Říšském sněmu, aby nezapomínali na blaho národa

(podepsalo 220 spisovatelů, vědců, novinářů)

2. 6. 1. 1918 Tříkrálová deklarace

- společný postup - program poslanců Čech a Moravy na Říšském sněmu

3. 13. 7. 1918 reorganizace Národního výboru

- podle výsledku voleb z r. 1911, aby v nové republice mohla být vytvořena do řádných voleb prozatímní vláda

Hospodářská rada

- řeší otázky zásobování, chce zabránit vývozu potravinových zásob ze země

4. 26. 9. 1918 se v Paříži Česká národní rada změnila na Prozatímní vládu v čele s TGM

(na dny 26. - 30. 10. bylo v Ženevě dohodnuto jednání o vyhlášení republiky a převzetí moci = nikdy k tomu nedošlo)

5. 14. 10. 1918 proti vývozu potravin svolána generální stávka

6. 17. 10. 1918 císař Karel I. ohlásil federalizaci říše (pozdě)

7. 18. 10. 1918 Washingtonská deklarace - projev TGM o budoucím Československu

8. 28. 10. 1918 byla v novinách oznámena rakouská nóta, o požadavku ukončení války, což bylo lidem vnímáno jako rozpad Rakousko-Uherska

9. 28. 10. 1918 dopoledne převzal Národní výbor pod svou správu Obilní ústav a úřady

10. **28. 10. 1918** shromáždění lidu na Václavském náměstí vyhlásilo vznik samostatného státu

tzv. "vznik republiky zdola"

11. 30. 10. 1918 v Turčianskom sv. Martine se k novému státu připojili Slováci

Československá republika

14. 11. 1918 - slavnostní zasedání Národního shromáždění na kterém:

- rod Habsbursko-Lotrinský byl sesazen z českého trůnu
- budoucí státní forma = republika
- prezidentem zvolen T. G. Masaryk (vrátil se až 20. 12. 1918)
- vláda: předseda Karel Kramář
  ministr zahraničí Eduard Beneš
  ministr pro vojenství M. R. Štefánik (návrat 4. 5. 1919 zahynul)

Vznik republiky

Podle zápisu doplň:

1. v květnu 1917 - ……

- napomenutí poslanců v Říšském sněmu, aby nezapomínali na blaho národa

(podepsalo 220 spisovatelů, vědců, novinářů)

2. 6. 1. 1918 Tříkrálová deklarace

- společný postup - ……..Čech a Moravy na Říšském sněmu

3. ……reorganizace Národního výboru

- podle výsledku voleb z r. ……, aby v nové republice mohla být vytvořena do řádných voleb prozatímní vláda

Hospodářská rada

- řeší otázky zásobování, chce zabránit ……. potravinových zásob ze země

4. ……se v Paříži Česká národní rada změnila na Prozatímní vládu v čele s TGM (na dny 26. - 30. 10. bylo v Ženevě dohodnuto jednání o vyhlášení republiky a převzetí moci = nikdy k tomu nedošlo)

5. 14. 10. 1918 proti vývozu potravin svolána …….

6. 17. 10. 1918 císař Karel I. ohlásil …… říše (……)

7. **……**Washingtonská deklarace - projev TGM o budoucím Československu

8. …….byla v novinách oznámena rakouská nóta, o požadavku ukončení války, což bylo lidem vnímáno jako …….. Rakousko-Uherska

9. 28. 10. 1918 dopoledne převzal Národní výbor pod svou správu Obilní ústav a ……

10. 28. 10. 1018 …….. lidu na Václavském náměstí vyhlásilo vznik samostatného státu tzv. "vznik republiky zdola"

11. 30. 10. 1918 v Turčianskom sv. Martine se k novému státu připojili……

Československá republika

……- slavnostní zasedání Národního shromáždění na kterém:

- rod Habsbursko-Lotrinský byl …… z českého trůnu
- budoucí státní forma = ……..
- prezidentem zvolen …….. (vrátil se až 20. 12. 1918)
- vláda: předseda Karel ……
  ministr zahraničí Eduard …….
  ministr pro vojenství M. R. Štefánik (návrat 4. 5. 1919 zahynul)